

Resumé

Košířská usedlost Cibulka v době působení Leopolda Linharta hraběte Thuna

Má bakalářská práce pojednává o kulturní památce Prahy 5 – košířské usedlosti Cibulka. Její historie je velmi bohatá a sahá až do doby Karla IV., kdy na území dnešních Košíř byly zakládány vinice. V 15. století tento hospodářský dvůr vlastnili Cibulkovští z Veleslavína. Odtud také získala usedlost svůj dnešní název. V období baroka, kdy usedlost vlastnil profesor Univerzity Karlovy Johann Georg von Funcke, dochází k přestavbě a rozšíření tohoto objektu. V 18. století dochází také ke stavebním úpravám, ze kterých se dochovaly stáje s valenou klenbou a lunetami.

Klíčovou událostí pro usedlost Cibulka je její koupě bývalým pasovským biskupem Leopoldem Linhartem Thun-Hohensteinem v roce 1817. Zanedlouho po koupi nechává usedlost přestavět na prostý empírový zámek. Východní křídlo bylo opatřeno pro Cibulku charakteristickou cibulovitou věží s lucernou a makovicí. Hlavní budova je obklopena soukromými zahradami biskupa Thun-Hohensteina, kde se nacházela sochařská výzdoba a drobná zahradní architektura. Tento vzdělaný aristokrat nechal velmi citlivě upravit i přilehlý park tak, že respektuje přirozený terén krajiny. Vznikla tak mnohá intimní zákoutí s důmyslnou rostlinnou výsadbou a vodními prvky. V tomto krajinářském parku zastupuje prvky Orientu Čínský pavilon a sochy čtyř Číňanů, antickou mythologii socha Diany a Jupitera. Dokladem dobového romantismu je gotizující hradní zřícenina s vyhlídkovou věží, hájovna a poustevna. Některé sochy z parku byly na Cibulku přivezeny odjinud a jejich autor ani přesná doba vzniku tudíž nejsou známy. Hrabě Thun ale pro svou usedlost objednával i nová sochařská díla. Mezi tato dobová díla patří například socha sv. Jana Nepomuckého a busta Zahradníka. Obě sochy zhotovil málo známý pražský sochař Václav Nedoma.

Při své spolupráci se současnými umělci se biskup Thun opíral především o svou známost s Josefem Berglerem, významnou postavou pražského uměleckého dění na začátku 19. století. Znali se už z Pasova. V době, kdy zde vládl biskup Thun, byl jeho dvorním malířem. Přesto byl roku 1799 poslán do Prahy, aby se stal ředitelem nově vzniklé pražské malířské akademii. Během svého působení v Praze získává velký vzhlas a ovlivňuje velké množství svých žáků a vůbec celé umělecké dění v Praze. Jeho talentovaný žák Václav Prachner pracoval také pro biskupa Thuna a jeho díla zdobila

tamní zahradu. Jedná se o tzv. Prachnerovu stélu - reliéfní náhrobek biskupa Thuna a toskánský sloup - připomínku návštěvy císařské rodiny. Stal se také autorem monumentálního náhrobku biskupa Thuna, který navrhl v roce 1831. Litinový pomník dnes tvoří dominantu někdejšího Malostranského hřbitova v Košířích. A stal se vzorem a výzvou pro umělce následující generace. Vyrovnává se s ním například Josef Václav Myslbek ve své klečící postavě kardinála Schwarzenberga. Po restaurování v roce 2006 byla do blízkosti náhrobku umístěna i Prachnerova stéla, aby se předešlo dalšímu ničení vandaly, které ji hrozilo v zahradě na Cibulce.

Dnešní stav usedlosti Cibulka je však katastrofální. Její osud mne velice zajímá, protože nedaleko bydlím a navštěvuji ji velmi často. Nynějším vlastníkem přilehlého parku je hlavní město Praha a majitelem objektu usedlosti je Cibulka a. s. Cibulka spolu s drobnou zahradní architekturou pomalu mizí. Prováděny jsou pouze provizorní opravy, které nestačí zamezit jejímu úpadku. Objekt neslouží žádnému účelu a tudíž není téměř udržován. Určitou dobu v devadesátých letech fungovala Cibulka jako kulturní centrum, kdy byla pronajata skupině mladých umělců, kteří tu pořádali divadelní představení, literární čtení a koncerty. Tato činnost však musela být záhy ukončena z důvodů stížnosti okolních obyvatel.